

#POZDRAJ BÓH

ČASOPÍS EVANGELSKÍCH SERBOW

8. číslo

Budyšin, julij 1952

Létník 2

Bibliske rozpominanje

Prawótce Jakub mrěješe. Jeho džeci stejachu wokolo njeho w tuje chutnej hodžinje, kaž je so to tysacorje stawało a budže so přeco zaso stawać, hdzež nan abo mać wot swojich dže. Wón zwoła jich a džeše: Zhromadzé so, zo wam připowědam, što na was přindzé w přichodnych časach. Kóždy dosta swoje napominanje, swój spokoj, kóždemu wón swojej ruce žohnujo naloži, wón sam pak dješe: Knježe, čakam na twoje zbože. Hač so wšitcy nanojo a wšitke maće rje takle ze swojimi lubymi rožhnawachu, što chce to prajić? Jeni njemôžachu tohodla, dokelž jim časa njezwosta; přetož: Štô wě mój kónč, wón snadž je blisko. Abo nichtō njebě při nich w poslednej hodžince, woni samotni w žiwjenju stejachu, wosebie posledne časy, woni wostachu samotni tež w poslednej hodžinje, jim so sta, kaž tam: Nimam žaneho člowjeka. Druhi abo druha mješe drje črjodu abo črjódku džeci, ale wone tu njeběchu. dokelž njemôžachu, bydlachu daloko přeřabo běchu so předy staršeju minyle. Hdys a hdys so tež sta, zo tu njechachu być! O tele wšelake posledne hodžinki!

Ale kedžbjumy nětko na mrějacoho prawótca sameho. Kóždy začuwa, zo je to něsto wulke z tajkim mrěcom. Štôž mjez nami bu starši, najskerje někotrežkuli člowjeka mrěc widžeše. Tón wě, kak wšelakorje může to być. Tu jeni z lochkim spanjom wuňdu a druhich smjeré tak hórka je, kérluš spěwa ze zhonjenja. Tu so njeedna jenož wo čelo a wo zwonkne wěcy. Jedyn může zhla dować na žiwjenje połne křiwy

a prócy, a wérno wostawa: Je-li krasne bylo, je bylo křiwa a proca. Wón smě sebi prajić, zo sy swoje dokonjał po najlepších mocach a najlepšim wědzenju, sy dželał, kaž dolho bě za tebje djeň, a nětko smětej twojej ruce wotpočować. Jeho přiwuzni móžeja jemu trošni na pomnik napisać: Nětk wotpočujtej, wój mučnej ruce. Tež wuspěchi, my křesčenjo prajimy žohnowanje njeje wuwostało. Druhi to njemôže abo nic tak lochko tohodla, dokelž njebě hišeze swojim dželom hotowy, mješe snano zdychować: Njewzmi mie přeč w połoczy mojich lét, abo tohodla, dokelž njebě swój čas wukupił, a nětko před jeho dušu styskne prasjenje nastawa: Čehodla njejsy! Přeco zaso so stava, zo mrějacemu jeho cyle žiwjenje před wočomaj steji a zo so potom nastrôža. Ale tež to so na zboże stava, zo so wóčko blyšći, haj, zo je mrějacy z profetu. Tak drje běše to tam pola Jakuba, a to je zdobom wuznaće cyleho stareho zakonja: Knježe, čakam na twoje zbože.

Wepomýmy to cyle sprawnje: W swojej poslednej hodžinje, snano njebě wjace hodžina ale jenož mještiny, Jakub tak praješe. Hač budžemy my jónu tak prajić mōć? Budžmy sprawni: Lochko to njeje, Haj, hdyež młody člowjek do žiwjenja dje, hdyež so jemu woči blyšcítet z radoséu, zo so džela dje, hdyež swoje mocy čuje na čele, na duchu a na duši, w meji žiwjenja, kaž my to tak prajimy, hdyež so wšitko wokolo njeho zeleni a kěje, tam to rozumimy; hdyež Bože s'ónčko mile swěci a wón sebi myili, zo jemu z kóždym nowym schadženjom

1. Mójz. 49, 18

nowe zboże njese, a hdyež wosebje jako wériwy člowjek pomocy swojeho Boha sebi wěsty z nadžiju wyska: Knježe, čakam na twoje zboże, tehdy mőžemy z nim sobu tak prajić. Ale hdyež su so lěta a časy minyle, hdyež je wyšina překročena, hdyež počinamy wustawać, njeje wjace tak jednorje z tutym heslom. Tehdy prajimy lochko: Najrjeński žiwjenski čas je nimo, njewočakujemy wjace wjace wot žiwjenja, wot sebje samych a skónčnje tež nic wot Boha, bywamy spokojni, jelizo tak někak hišeze dje, rěčimy wo přidatnych lochčach. Wo tym, zo na zboże čakamy, njeje wjace tak jara rěčow.

Tak widžimy, kak wulka, sylna, troštna bě wěra Jakubowa; přetož wěra to wěscé bě, zo najlepši čas swojeho byća njewidžeše za sobu, ale před sobu! A při tym jemu njebě znate to wšitko, štôž mělo nam znate być, kelko krasnych wěcow nam naša wěra poskića, hladamy-li jenož trochu do noweho zakonja. Wězo so tam w tutym zbožu we wobrazach a přirunanjach rěči, tomu njemôže hinak być, a tele wobrazy hižo su rjane; kak hakle budže woprawdžitos! Wzmimy kérluše wo wěčnosći, kaž: Kak budže nam...! Prašenje same wot so nastwa, hač tajku wěru mamy.

Ty, luby čitarjo, budžeš so mje snano prasěć, kak sym na to přišoł, zo runje nětko, nětko w tutym prazníkowym čislo našeho lopjenka tajke zynki spěwam. Ty by je wožakował w nazymje, do smjertneje njedžele abo předewšem w lubym adwentskim času, kiž tola spěwa: Wožakowanje praweho budže wjesele. Chcu éi

jo přeradží: Tak steji w Ochranowskich heslach, a to runje wo koło najdlěšich dnjow lěta, wo koło swj. Jana, hděž Bože slónčko najwyše steji a hděž su dny róžow, w času pak tež, wot kotrehož sem so dny přikrótša a zaso z hory dele dže, wězo najprjedy tak, zo njepytnjemy, hděž ma hišće wjele přińc a dyrbí tež přińc, wosebje žně z polow, lu-

kow, zahrodow, tale wulka nadžia čłowjekow, zo bychmy z džakom swój wšedny chléb k sebi brali. Tež w našim žiwjenju ma hišće wjele přińc, prjedy hač dele dže do wječora a do swyatoka, wjele miłych pruhow Božeje hnady. Ale wjeršk lěta je překročeny, wšitko je wo lěto starše, tež my sami. Tuž mőze so lochce stać, zo smy struchleje mysle, wosebje

nětko w tuthyček časach. Ně, nam Jakub praji w swojej poslednej hodžinje, a pola nas tola njeje hišće tak daloko, znajmjeňa po zwonkym nic — hač woprawdže, to njewěm: Knježe, čakam na twoje zbože. Prócujsmy so tohodla, zo bychmy za nim tak prajić a po tym so měć mohli, młodži, či w srěnich lětach a my stari runje tak! M—a.

Serbski cyrkwiński džen 24. a 25. meje 1952 we Wochozach

Hódne a dobre je w našimaj wočomaj to, štož je w słowie Božim zakótwjene. Na cyrkwińskim dnju ma so wono předować a ze wšej swěru nałożować na prašeňa našeho časa. Wo to so we Wochozach prócowachmy. Smy to prawje a sprawne dokonjeli?

Ja drje sebi ničeho njejsym wědomny, ale w tym njejsym prawy; Knjez pak je, kotryž mje sudži. 1. Kor. 4.4.

Sobotu do njedžele Exaudi zeńdze so popołdnju mała horstka pobožnych a swěrnych Serbow, lajkow kaž fararjow, na Wochožanskej farje, zo bychu chutnje a spróciwje na duchownym polu hromadže dželali.

Farar Wirth-Njeswačidlski přednošowaše wo dialektskim materializmje. Jeho a druhe přednoški pozdžišo w „Pomhaj Bóh“ wzjewimy.

Farar Bamž-Minakański porěča wječor wo wukrajnych ewangeliskich nowinach, wosebje w Českosłowakskej. Dwoje běše jemu při tym wažne z tamnych nabožnych časopisow dopokazać: jak je tam ewangelska cyrkej w mjeń-

šinje a ma čiliše žiwjenje w sebi, a kak tam lajkojo w cyrkwi bôle so do džela maju. Tam cyrkwińskie skutkowanje njeje jenož wěc duchownych.

Radostne bě, kak njedželu rano Serbia předewšem z hornich wosadow z omnibusami do Wochoz přichwatachu. Pola cyrkwińskich zjězdow dyrbí wězo koždy sam jězbu zaplaćić a do dalokich Wochoz njebe tunja. Tež wobjed njebe darmo. Nětk tam přichadžachu po stach naši Serbia na naše přeprošenje. Budže njedžela wšechn woporow hōdna?

Božo, daj so miloščiwje wšemu derje poradžić, ach, a daj, zo by so wjedro wočoplilo. Njedaj dešicej hić!

Na dopołdnišich kemšach předowaće naš luby a česéowany knjez superintendent Mjerwa-Bukečanski Liturgiju bě wosadny farar sam přewzał, byrnjež hišće w serbščinje dowuknýl njeje. Nutrňe nas wšechn hnuješe, kak so wo serbske wurjekowanje prócowaše. Wótcow rěž jeho wosadnych je jemu tak wjele hōdna, zo so sprawne prouje ju na-

wuknyc. Česčmy tajke zdobne zmyslenje! Farar Lazer powita kemšerjow jako předsyda serbskeho cyrkwińskiego dnja. Farar Bamž přečita a přeloži telegramy ewangelskich bratrow z wukraja.

Po kemšach zwjeselichu Poršicy pozawnistojo z rjanymi kērlušemi. Jim smy wosebity džak dolžni za jich pozběhowacu hudžbu a za jich zwolniwość, sami płaćić za jězbu do Wochoz. Hdě mamy podobnu woporniwość pola swětnych zjednočenstw? Doniž mamy tajke příklady dobrje zmylenosće, njeskoržmy stajnje na liwkosé.

Po wobjedze předstaji nam Njeswačidlska młodžinu samsnu lajsku hru kaž loni w Klukšu z runje tajkej wustojinoscu a nutrinoscu. Wochožanska hola ju rjenje wobwěncowaše. Škoda, zo wjedra dla njemôžachmy cyle popołdnjo w chójnach wostać, hděž běchu Wochoženjo za nas tak rjenje lawki a podium připrawili.

Přednoški, kotrež wěž štyri stějachu pod samsnym heslom:

Wy sće Chrystusowi!
siyšachmy potom zaso w Božim domje. Lubje překwapi, zo tam serbska burowka porěča.

Wšitcy, kotriž su we Wochozach na cyrkwińskim dnju pobyl, budú sej rad hišće raz to přečitać, štož tam siyšach. Wšitkých druhich čitarjow pak njech mōcnje wabi k lětu, da-li Bóh, sami tež sej dojēc na naš serbski cyrkwiński džen.

Hdě so potom zeńdžemy?
Snano w Hodžiju?

Duce dom z Wochoz wobhladaču sej někotři hišće rjanej cyrkwi w Klětnom a Delním Wujezdze.

Tak bě džen bohaty na rjanych nowych nazhonjenjach.

Budžmy Bohu za to džakowni.

W.

Po swjedženskich kemšach we Wochozach

Wy sće Chrystusowi!

Hłowny tema cyrkwienskeho dnja we Wchozach

I. Naša cyrkej je Chrystusowa

1. referat

Hdyž smy so na serbskim cyrkwienskim dnju zhromadžili, rěka to, zo so stanje we wěruwuznaću našeje ewangelskeje cyrkwe. W našej serbskej mačernej rěci stupimy pod słwo Bože, kotrež namakamy w biblij. Mamy so tohodla prašeć, što je cyrkej? Wono njedosaha prajić, zo je cyrkej Boži dom. Pubožni a wěrjacy mōžeja so zhromadžić wonka na polu, w lēsu, na němskim cyrkwienskim dnju w stadionje (sportnišcu), sym tež hižo po wojnje w korčmje kemše wotměl, hdyž Boži dom pobrachowaše. Z toho scěhujemy, zo cyrkej njeje tón natwarjeny dom z wulkej wěžu a zwonami. Wón je jenož wuswjetene městno za wěrjacych. Cyrkej je, hdyž mōžu prajić: Ja wěrju do swjateho Ducha, jenu swjatu křesćansku cyrkej, zhromadžiznu swjatyh. Hladajmy na poslednie słowa: zhromadžiznu swjatyh. Po wuleću swjateho Ducha w templu a předowanju swj. Pětra so wobroči-chu 3000 dušow ke Chrystusej a dachu so wukićić. Po tym běchu wšitcy w „jenej myslí“. To běše přenja cyrkej. Cyrkej je, hdyž su wěrjacy do Jezom Chrysta w jenej myslí zhromadženi. Či mōžeja sej dom za Bože služby natwarić. Swjaty Duch pak, kiž zbudži přenja wosadu, přińdže wot Chrystusa, kiž běše do nje-

bjes stpił. Wón „wostanje pola nas wšitke dny, hač do skónčenja toho swěta“.

Hdyž so Chrystusej njemodli abo Bože słwo njeprěduje, njeje cyrkej ale jenož masowa organizacija. Cyrkej jenož wostanje tam, hdyž Chrystus je srđiščo zhromadžizny jako připóznaty Knjez.

Cyrkej abo wosada so njeboji swěta, dokelž „přebywa pod přikrycōm najwyšeho a pod chłod-kom wěhomocnego. Wona rjeknje Knjezej: Moja nadžija a mój hród, mój Bóh, na kotrehož so spućam“. (Ps. 91, 1 a 2.) Cyrkej

je tam, hdyž Chrystusowe słwo plaći, jeho kaznje so džerža, hdyž wutroba so wotwobroći wot swětnego kurwarstwa a so přichili jeho słwu. „Wy njemožeće jenc dobo pić Knjezowy kelich a čertow kelich.“ (1. Kor. 10, 21.) Cyrkej je zwiazana z Chrystusom kaž njewjesta z nawożenjom. Knjez cyrkwe lubuje swoju wosadu, wón je swoju krej za jeje hréchi přelai. To je jeho wopokazara luboć wšitkym, kiž do njeho wěrja. Jeho wola ma so stać, to rěka, „wy najlubši, je nas Bóh tak lubował, mamy so tež my m'ez sobu lubować“. (1. Jan. 4, 11.) Přez cyrkej smy my Chrystusowi, dokelž cyrkej je Chrystusowa.

Farar Černik-Wojerowski.

Smy bratřa w Chrystusu!

Postrowy ewangelskich cyrkwiow w Českosłowakskej

Zeňdzenje lužiskich ewangel-skich bratrow wutrobnje postrow-jam. Bože žohnowanje přeu.

Ruppeldt, biskop.

Waš zjězd nutrje postrowjam.

2. Tim. 1, 3—5: Ja so Bohu džakuju, kotremuž služu wot swojich wótcow hev w čistym swědomju, tak zo njepřestawam če wopomnić w swojej modlitwje w nocu a wodnjo. Lanštjak.

Waš cyrkwienski zjězd bratrow-sce strowja Kostnicka Jednota, centrala českosłowackich ewan-gelikow.

My so džakujemy!

Serbski ewangelski cyrkwienski džen we Wochozach je nimo. Hačrunjež njeje serbski cyrkwienski džen tak wažny, wuznamny a wulkotny kaž jeho wulki bratr, němski ewangelski cyrkwienski džen w Barlinje a Stuttgarće, je nam Serbam tola luby a wažny. To mi hižo někotry wosadny wobswěđi, a to tež naš lětuš zjězd we Wochozach dopokaza!

A někto nocheu ničo dale činić, hač so džakować

1. wšitkim lubym serbskim wosadnym z bliska a z daloka, kiž su přichadželi a pokazali, zo žiwu serbsku ewangelsku wosadu a cyrkej mamy;

2. tej wosadže, z kotrejež ho-sćemi smy byli a jejnemu młodemu fararjej a mandželskej, kiž su wšitcy w o tak rjenje přihoto-wani a zarjadowali, njech kemše nastupa abo zhromadžiznu wonka w holi abo wobjed;

3. wšitkim bratram a sotram, kiž su nam na wosebite wašnje služili ze słowom abo ze skutkom, zo smy mohli wosadnym něšto po-skićić;

4. najwjace pak Bohu a Knjezej cyrkwe, kiž je nam dał to, štož smy započeli w jeho mjenje, dokonjeć. Kajke žohnowanje wostanje, wě wón sam! Jemu budž chwalba a česć hač do wěčnosće.

Gerhart Lazer, předsyda.

Slowacka ewangelska cyrkej Augsburgskiego wěruwuznaća sèle Wašemu schadžowanju wutrobny postrow z přećom Božeho boha-teho žohnowowanja na Waše dželo wo Bože kralestwo, wo twarjenje wótciny a na waše wobdželenje při bědženju wo měr na swěče.

Generalny biskop Jan Chabada. Generalny inspektor cyrkwe, Handrij Žiak.

Hdyž měješe Kostnicka Jednota 21. a 22. junija swój lětuši zjězd w Praze, chcyhmy tež my jim připóslać telegram ze słowami Swjateho pisma 2. Tim. 2, 5: Hdyž so tó bědzi, wšak krónowaný njebudže, chiba zo je so prawje bědžil.

Njewědžachmy wšak, zo je taj-kemu telegramej nuzna policajska dowolnosć. Tuž naš telegram njepřijachu.

10. njedželu po swjatej Trojicy, 17. žnjeńca 1952, popołdnju w 15 hodž. hraje

Lubina Holanec

w Njeswačidlskim Božim domje na piščelach. Wšitkich na tutón wuznannny koncert přeprošujemy.

Klukš-Minakal. Póndželu, 12. 5., wusny po operacji w Budyskej chorowni Erna Rosa Teutschero-wa rodž. Sołćic, džéco Minakał-skeje wosady, w 24. lécie žiwjenja. Młoda mać běše najmłodša dzowka blidarja Šolty z Minakał. Běše jenož poštvrta léta wudata na blidaria Teutschera w Klukšu. Zawostaji syrotku džowčíku Petru a młodeho mandželskeho. Zemrēta rady serbske Bože služby wopytowaše. — Štvortk, 15. meje, iu přewodžeše tóžto Klukšanskich a Minakałskich wosadnych k poslednjemu wotpočinkej.

„Přetož moje mydle njejsu waše mydle a waše puče njejsu moje puče“, praji Knjez, „ale tak wiele wyše njebjesa su dyžli zemia, tak su tež moje puče wyše dyžli waše puče a moje mydle dyžli waše mydle.“ (Jezajas 55, 8 a 9)

Minakal. W starobje 72 lét, 9 měsacow a 25 dnjow zemrē dalo ko znaty česla a twarski mištr Hendrich Pawoł Měřs z Psowjow po čežkej operaci 20. meje tu-toho léta w Budyskej chorowni. W Psowjach, w Minakałskiej wosadze a we wokolinje znajachu jeho; wšak jeho hosćenc. Zeleny lě; mjenowany, je sławny přez to, zo tam steji jara stara mōcna

Dobyć z posměwkem

„Duce ze Šwicy běše horco we wozu, tuž wočinich wonka w chódbje wokno. Na to wuleća z pôdlanskeho wotdžela knjejski člowjek z połnōcneje Němskeje, da so do mnje, kak móhl sej zwěrié wokno wočinić. To tola čeh-dosé jara njelube, njejsym wonajki a začinich wokno hnydom. Ale chęcyh so runje tak do njeho dać, nje! Ja wšak žane prawe začuće za tajke něšto nimam. Dokelž pak wěm, zo je to člowjekam husto kaž wón do mnie Ale dohladawi so, zo ma runje tajku šedžiwu brodu kaž ja, so moja nahlosć pominy. Zdwórlivje wo wodaće

chójna (tajka kaž pola Delnjeje Hórki) a zo so zady korčmy za-počeše „cuzy kraj“, prjedawša Pruska. Napismo na tamnej korčme pokazuje nam, kak su naši stari wšo do škita Božej ruki přepodali: „Tuta korčma steji pod Božej ruku a mjenuja ju Zeleny lěs.“ — Pjatk, 23. 5. 52, popołdnju chowachmy Měřec nana, kiž běše kónč lěta 1950 hišće strowy swój złoty kwas ze žonu Hanu rodž. Kochec swiecił a běše přeco čłowiek wjesoleho wašnia, na Minakałskim pohrjabnišeu k poslednjemu wotpočinkej. „My wěmy pak, jeli naša zemska chěža so rozlama, zo mamy wot Boha nowe twarjenje, dom, kiž z rukomaj njeje sčinjeny a je wěny w nje-bjesach.“ 2. list Pawła Korintiskim 5 staw, 1. hrono.

Dwoje knjejstwo dyrbimy swěru rozeznawać a woboje připóznać. Jene, kotrež zbózne čini, a to druhe, kotrež zwonkownje změruje a złym skutkam wobara. Žane bjez druheho njedosaha na swěce. Dokelž bjez duchownego knjejstwa Chrystusa njemóže nictó zbózny być přez swětne knjejstwo. Hdjež pak by duchowne knjejstwo same knježilo nad krajom a ludom, by so wšež złosti a njekněčnosći wuzda puščila.

Bamž a biskopojo dyrbjeli biskopco być a Bože słowo předo-

prosyć pak so mi tez njechaše, wšako bě moja broda runje tak šedžiwa kaž jeho. Tuž dopomnich so na rjany wupuć. Spominajo na japanske posměwanje posmějkotach so na njeho tak luboznje, kaž jenož zamoch njeprajo ani slowčka. Wón to njerozumi a wotsali so něšto borbotajo do swojego wotdžela. Kotřiž ze mnú jědžechu, měňjachu, zo sebi tajke wašnje njesmědžach lubić dać. Ja wědžach lěpje: ze swojim posměwkem, kotryž wón niebě wočakował, běch ja jako dobycer ze zwady wušoł.“

Wilibald Ulbricht, Hans Thoma.

wać. Ale to nječinja, Su so wjele bóle swětni wjerchojo sčinili a knježa ze zakonjemi, kotrež cělo a kublo nastupaju.

Swětni wjerchojo dyrbjeli nad krajom a ludom knježić, město toho pak chcedža po duchownym wašnju nad dušemi knježić.

Nětk dyrbiš wědžeć, zo je mu-dry wjerch žadny ptačk, ale hišće žadniši je pobožny wjerch. Woni su zwjetša najwjetši blazni, naj-horši njedočincy na swěće.

Tohdla kedžbuj na wulkich „hansow“ a jich radžiçelov a hla-daj so, zo njeby jich zacpěl, ale jim so tež polnje njedowěrił. Bóh woboje nochce.

Měřin Luther, Von weltlicher Obrigkeit, wie weit man ihr Gehorsam schuldig sei. 1523.

Na spanje so hotować

W októbru 1930 wotleća jen-dželska powětrowa łódź (Zeppe-lin) z Jendželskeje do Indiskeje. Nad Francoskej běše jara wicho-rojta nóc, ale hosćo so wjesele zabawjachu. Nadobó zrazy łódź wo zemju, so rozlama a so z hobr-skim płomjenjom wokomiknie spali. Posledni telegram rěkaše: „Po wubérnej wječeri a dobrych cigarach hotuja so hosćo na spanje.“

Rozmołwa při swačinje

Napjata rozmowa nastą mjez džělačerjemi. Mała horstka zastu-powaše přeciwo wjetšinje swača-cych hórnikow měnjenje, zo by lěpje bylo, hdý by w přichodze kóždy džělačer po swojim rjedże lóžy sedmy džen džělał.

Roznjemdrjena wječina so přeciwo tajkej myslí spjećowaše: nje-džela dyrbi njedžela wostać! My chcemy so mjez sobu wopytować, kak móhlo pak to tak być, hdýz nimamy samy džen prázdny?

Jedyn pak měnješe a druzy jemu połnje přihlosowachu: Nje-dželu su kemše a my chcemy ke mši chodžić.

Druhi praješe: Boža kaznja rěka: Ty dyrbiš swjaty džen swjeći a nic póndželu abo wutoru.

Při tym bě swačina nimo a wótra rozmowa skónčena.

Jedyn z tutych džělačerjow.